

Bloc C – Contextos i cultures

Consideracions generals

Aquest quadre i les orientacions de cada bloc de sabers són un exemple de concreció del currículum de Música a partir del Decret 175/2022. Així doncs, els docents de Música poden establir la seva pròpia seqüenciació dels sabers que considerin més adient en funció de les característiques del seu centre i de les necessitats i perfil de l'alumnat, atès que la gradació de sabers s'ha pensat des d'una perspectiva d'aprenentatge progressiu i en espiral. Cal completar aquesta proposta de seqüenciació i gradació amb la lectura de les orientacions del bloc corresponent per ampliar exemples, entendre com desenvolupar-los i valorar del tot la proposta. Caldria assegurar que els sabers essencials [ESS] es treballen en algun moment de l'etapa.

La dimensió social i cultural de la música és inherent al fet musical. Tota música es produeix, es comparteix i es viu en **un context que n'influeix el significat, la funció i l'experiència**. Per això, el currículum no estableix una competència cultural diferenciada, sinó que integra els sabers del bloc C com a part inseparable de les altres competències. Això implica **abordar la pràctica musical des d'un enteniment situat**: del que sona, de qui i per a qui sona, i de per què sona. La cultura no es treballa només quan s'estudia història de la música: és present en tota acció musical significativa.

Aquest enfocament afavoreix el desenvolupament del pensament crític de l'alumnat, tant sobre la música com sobre el món. Triar repertoris significatius i plantejar preguntes sobre les funcions, els valors o els significats de la música pot generar espais de diàleg, reconèixer perspectives diverses i construir significats compartits, posant en valor les **diferències com a font de coneixement, expressió i convivència**.

Aquest treball pot complementar-se amb la contextualització històrica, geogràfica i cultural de les pràctiques musicals, mitjançant l'estudi d'obres, estils i formes d'expressió de diverses èpoques i cultures. Aquesta aproximació pot adoptar formats diversos —recorreguts cronològics, estudis comparatius o enfocaments temàtics—, amb l'objectiu d'entendre com la música es vincula als **contextos socials, culturals i simbòlics del seu temps i lloc**.

En aquest marc, **el patrimoni cultural català pot ser una eina valuosa per reconèixer la tradició musical pròpia**, entesa com una oportunitat per dialogar amb altres repertoris. Aquesta aproximació no pretén substituir altres músiques, sinó oferir un punt de partida —o fins i tot d'arribada— per establir vincles amb altres formes de fer i viure la música. Així doncs, cal evitar una visió única o jeràrquica del cànion.

Aquest enfocament es pot concretar en propostes com ara la recerca sobre músiques del territori, l'anàlisi crítica de gèneres populars, la incorporació de músiques urbanes o l'exploració de repertoris minoritzats, incloent-hi pràctiques musicals comunitàries, rituals o experimentals. Aquestes activitats poden partir tant de l'experiència sonora quotidiana de l'alumnat com de tradicions culturals invisibilitzades o de repertoris poc representats al cànon escolar. Tot plegat contribueix a **visibilitzar la diversitat de vivències musicals dins i fora de l'aula**.

Per donar-hi continuïtat, es poden dur a terme **projectes col·laboratius** amb músics locals o amb músics d'altres tradicions culturals —siguin o no presents a l'aula—, així com activitats vinculades a paisatges sonors propers o sortides relacionades amb pràctiques musicals de l'entorn.

Aquest bloc pot obrir també espais per a la reflexió crítica sobre processos globals, com ara l'apropiació cultural, el paper dels mercats musicals o les desigualtats en la circulació i el reconeixement de certs hàbits de consum. Tot plegat permet **connectar els sabers musicals amb l'experiència vital de l'alumnat i aprofundir en les dimensions socials, simbòliques i culturals de la música**.

Des d'aquesta mirada, es considera rellevant fomentar una **actitud crítica i intercultural**, capaç de qüestionar les narratives musicals dominants i ampliar els horitzons de referència de l'alumnat. Aquest enfocament no exclou el patrimoni propi, sinó que el planteja com un punt d'enllaç amb altres tradicions i formes de fer música.

En coherència amb aquest plantejament, aquest bloc s'alinea especialment amb les competències:

CE1 Analitzar produccions musicals per mitjà de l'escolta activa, la identificació d'elements i la reflexió per entendre'n l'evolució i les funcions dins la cultura.

CE4 Crear projectes musicals per mitjà de la veu, els instruments i el cos amb el suport de les eines tecnològiques per desenvolupar oportunitats personals, socials i professionals de manera inclusiva.

A més d'aquestes competències —relacionades amb l'anàlisi contextual i la creació col·lectiva—, el bloc també contribueix al desenvolupament de la resta de competències musicals, ja que la contextualització és part integral de qualsevol acció musical significativa.

Orientacions didàctiques

- Treballar una diversitat musical que trenqui la idea d'una única narrativa i faci visibles expressions sovint marginades pel cànon occidental.
- Ampliar els horitzons de referència de l'alumnat relacionant músiques de diferents procedències culturals i geogràfiques.
- Valorar els contextos i significats musicals de l'experiència sonora viscuda per l'alumnat i pel grup classe.
- Donar a conèixer artistes i col·lectius significatius de diferents àmbits culturals i geogràfics, amb una mirada oberta i diversa, i amb especial atenció a la perspectiva de gènere.
- Vincular l'aprenentatge sobre contextos i cultures musicals amb la pràctica a l'aula, mitjançant activitats d'interpretació, creació i reflexió.
- Fomentar la participació activa de l'alumnat mitjançant la recerca, la interpretació i la pràctica musical sobre contextos diversos.
- Facilitar el contacte amb la música en viu —en directe o en enregistraments— com a pretext per aprofundir en la seva dimensió social i cultural.
- Explorar entorns físics i virtuals de gaudi, consum i participació musical, i valorar-ne el significat social en l'entorn proper de l'alumnat.
- Impulsar projectes interdisciplinaris que posin en relació la dimensió social i cultural de la música amb altres matèries del currículum.

Seqüenciació i concreció dels sabers

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
C1 Anàlisi de l'evolució de les textures musicals i les formes musicals en obres de diferents períodes històrics.	C1.1 Reconeixement bàsic de les principals textures musicals — monodia, heterofonia i polifonia— a partir de l'audició guiada, la visualització de partitures senzilles o esquemes gràfics, i la participació en activitats performatives que posin en joc aquests conceptes (cànon a una veu, cànon a dues veus,	C1.3 Anàlisi de les textures musicals en relació amb els contextos culturals i socials en què apareixen, per valorar la diversitat musical del món. Reconeixement i comparació de diferents tipus de textura, com ara la monodia (cant gregorià, música hindú clàssica), la polifonia imitativa (música coral del Renaixement), la polifonia modal (cor georgià), la bifonia (cant	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	improvisacions col·lectives amb variacions, etc.). Identificació contextualitzada de les textures en músiques tradicionals, populars i clàssiques, i valorar-ne la funció comunicativa, expressiva o ritual. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1 B10.1 C1.2 Reconeixement de les formes musicals més comunes (binària, ternària, rondó, tema amb variacions, forma cançó) mitjançant audicions guiades, representacions gràfiques senzilles i dinàmiques interpretatives o corporals que evidencin la repetició, la variació i el contrast. Reconeixement de la forma en músiques de diferents gèneres (clàssica, popular, tradicional, entre d'altres) i de diferents cultures. Valoració de la forma com a	difònic de Tuva), l'heterofonia (gamelan o cants de treball africans) i l'homofonia amb acompanyament harmònic (cançons pop). Valoració de les textures com a formes d'organització sonora col·lectiva i com a expressió identitària, espiritual o funcional segons les cultures. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1 C1.4 Anàlisi de les formes musicals en relació amb els seus contextos històrics, culturals i funcionals, per valorar la diversitat musical en el món. Reconeixement de formes com la binària, la ternària, el rondó, el tema amb variacions o la forma cançó, a partir d'exemples de músiques tradicionals, clàssiques i populars d'arreu. Valoració de les formes musicals com a estructures expressives vinculades a	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	estructura organitzadora del discurs musical. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1 B10.1	pràctiques socials, rituals o escèniques. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1 B10.1	
C2 Anàlisi de les músiques populars urbanes nacionals i internacionals des dels anys cinquanta fins avui. El rock. El jazz. Principals solistes i grups musicals.			C2.1 Anàlisi de les músiques populars urbanes nacionals i internacionals des dels anys cinquanta fins avui, incloent-ne l'evolució estilística, les transformacions socials i tecnològiques que han influït en la seva difusió i recepció, i la seva vinculació amb moviments socials. Aproximació al rock i al jazz, des de les seves variants i hibridacions, valorant-ne les aportacions musicals, socials i culturals. Principals solistes i grups musicals, analitzats en funció del seu context, estil i impacte. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs:

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
			A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1
C3 Identificació de les característiques estilístiques i socials dels principals gèneres del repertori més rellevant del patrimoni cultural i musical.	C3.1 Reconeixement de les característiques estilístiques (formes, instruments, estructures rítmiques i melòdiques) i socials (ús, funció, context) de gèneres musicals tradicionals (com ara la sardana, el flamenc o la música andina), populars (com ara la cançó d'autor, el reggae o el hip-hop) i clàssics (com ara la música simfònica, l'òpera o la música de cambra), i valoració de la seva diversitat i el seu paper dins del patrimoni cultural, tant local com global. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1, A6.1 B10.1	C3.2 Investigació de gèneres musicals diversos, tradicionals, populars i clàssics, analitzant-ne les característiques estilístiques i socials en relació amb factors històrics (colonialisme, migracions, globalització), culturals (identitat, llengua, religió) i polítics (hegemonia, resistència, censura). Valoració crítica del pes de les relacions de poder en la legitimitat o marginació d'uns gèneres respecte a d'altres dins el camp musical. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1, A6.1 B10.1	
C4 Recerca d'artistes i agrupacions locals, nacionals i d'arreu.	C4.1 Recerca d'artistes i agrupacions musicals vinculades al territori en un sentit ampli (barris, municipis o entorns urbans), que representin una diversitat d'orígens culturals, estils i	C4.2 Recerca d'artistes i col·lectius musicals d'àmbit nacional i internacional que representin o transmetin pràctiques musicals de cultures no hegemòniques. Inclou	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	llengües. Inclou, entre d'altres, cantautors locals en llengües pròpies, grups de música urbana formats per joves d'orígens diversos, formacions de música tradicional (com ara grallers, cobles o grups de dansa tradicional), corals, bandes i col·lectius que incorporin influències musicals de diferents cultures del món, propostes de fusió intercultural i agrupacions vinculades a espais educatius, moviments socials o esdeveniments culturals del territori. Relació amb sabers d'altres blocs: A7.1 B2.1, B4.1, B4.2, B6.1	agrupacions vinculades a tradicions musicals orals i comunitàries de diferents regions del món, col·lectius que formen part de moviments de resistència cultural o pertanyents a comunitats indígenes, formacions vocals o instrumentals que desenvolupen pràctiques rituals o espirituals, expressions musicals urbanes creades des de contextos de diàspora, i projectes híbrids que parteixen de realitats culturals minoritzades o poc visibles dins dels circuits comercials globals. Relació amb sabers d'altres blocs: A7.1 B2.2, B4.1, B4.2, B6.1	
C5 Desenvolupament del pensament ètic i responsable en relació amb la propietat intel·lectual i cultural.	C5.1 Coneixement de les principals categories legals vinculades a la propietat intel·lectual: drets d'autor, llicències d'ús, copyright, domini públic i Creative Commons. Distinció entre usos personals, educatius i públics de materials musicals i sonors	C5.2 Anàlisi de situacions en què entren en conflicte els models de control i distribució de la música: apropiació de repertoris tradicionals per part de la indústria musical, ús no autoritzat de músiques en vídeos escolars o xarxes socials, pràctiques de	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	en diferents suports (enregistraments comercials, plataformes digitals, músiques de videojocs o xarxes socials). Identificació de situacions habituals en què cal atribuir autoria, demanar permís o evitar el plag i en el consum o la reutilització de músiques alienes. [ESS]	remix o sampling sense reconeixement d'autoria, i condicions de visibilitat o exclusió d'artistes en funció del règim de llicències. Valoració comparada de models restrictius (copyright) i col·laboratius (copyleft, Creative Commons), en relació amb l'accés al coneixement, la justícia cultural i la creació compartida.	
C6 Contextualització de les principals agrupacions musicals a partir de les famílies instrumentals i les característiques vocals.	C6.1 Experimentació de la producció sonora amb el cos i objectes quotidians: picar de mans i peus, fer sons amb la boca, jocs rítmics, ritmes amb objectes o patrons de percussió corporal, de tradicions diverses. Exploració de la producció del so mitjançant la creació d'instruments musicals amb materials reciclats. Relació amb sabers d'altres blocs: A5.1, A5.2 B3.1, B3.2, B7.1, B7.2, B8.1	C6.3 Contextualització d'agrupacions vocals i instrumentals locals i globals, tenint en compte l'origen geogràfic, el context cultural i la funció social: orquestra simfònica (concert, elitisme cultural), cobla catalana (ball i identitat), big band (jazz, oci i ball), coral litúrgica o reivindicativa, conjunts andins (cerimònies comunitàries), grups de flamenc (expressió cultural) i bandes escolars (educació i socialització). Anàlisi del paper de les principals agrupacions vocals i instrumentals en	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	C6.2 Identificació de famílies instrumentals i vocals a partir de la classificació organològica de Hornbostel–Sachs (o altres classificacions històriques), i valorar-ne la diversitat acústica, cultural i constructiva. Introducció d'exemples de diferents continents: balàfon i djembé (Àfrica), shakuhachi i erhu (Àsia), quena i xarango (Amèrica Llatina), violí i flauta dolça (Europa), sitar i tabla (Índia), instruments electrònics simples (loop station, theremin). Aproximació de tècniques vocals diverses com ara la veu polifònica georgiana, el cant difònic de Tuva, la veu projectada tradicional i urbana. Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1, A5.1, A5.2, A6.1, A8.1 B4.1, B4.2, B5.1	la construcció d'identitats individuals i col·lectives. Valoració de la diversitat de funcions musicals (celebració, ritual, protesta, oci...) i anàlisi del paper de la música en la construcció d'identitats individuals i col·lectives, amb relació al context cultural i social. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A1.1, A1.2, A3.1, A3.2, A4.1, A6.1, A7.1 B14.1	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
C7 Contextualització històrica i social de la música al cinema.			C7.1 Contextualització històrica i social de la música al cinema, tenint en compte els canvis en les funcions expressives, narratives i comercials de la música cinematogràfica, des del cinema mut fins avui, i analitzant com els diferents gèneres, èpoques i estils cinematogràfics han influït en l'ús musical, tant en composicions originals com en la reutilització de músiques preexistents. Relació amb sabers d'altres blocs: A3.1
C8 Desenvolupament de propostes artístiques que valorin les músiques tradicionals, populars i urbanes.	C8.1 Participació activa i reflexiva en propostes interpretatives i creatives a partir de músiques com ara cançons tradicionals catalanes, músiques de festa major, músiques llatinoamericanes de transmissió oral, cançons de rap locals o músiques urbanes populars entre l'alumnat.	C8.2 Creació de propostes artístiques contextualitzades (performances, rap, vídeos, instal·lacions sonores, presentacions escèniques...) que integrin músiques com el flamenc, músiques de resistència llatinoamericana, música tradicional del nord d'Àfrica, corrandes, reggaeton crític o rap feminista.	

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
	Realització d'arranjaments senzills, adaptacions amb instruments escolars, percussió corporal o veu, i interpretació en formats escènics o audiovisuals. S'ha de fomentar la comprensió del context i la funció d'aquestes músiques. [ESS] Relació amb sabers d'altres blocs: A7.1, A8.1 B2.1, B2.2, B3.3, B4.1, B6.1, B10.1	Desenvolupament de projectes i propostes artístiques a partir de processos col·laboratius que posin en relació les músiques amb el seu significat social, el missatge que transmeten i la identitat de qui les crea. Relació amb sabers d'altres blocs: A7.1, A8.1 B11.1, B12.1	
C9 Edició, gravació i reproducció del so en diferents contextos			C9.1 Edició, gravació i reproducció del so en diferents contextos, com ara l'enregistrament de veu o instruments amb micròfons analògics i digitals, la manipulació bàsica d'arxius sonors amb programari específic (seqüenciadors o editors d'àudio) i la preparació de formats per difondre'ls o presentar-los en contextos escolars, domèstics o digitals (xarxes socials, pòdcasts, vídeos, presentacions multimèdia...). [ESS]

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
			Relació amb sabers d'altres blocs: A2.1 B9.1 , B12.1
C10 Ús de sistemes d'enregistrament i reproducció de so dins i fora de l'aula.			C10.1 Ús de sistemes d'enregistrament i reproducció de so dins i fora de l'aula, com ara gravadores portàtils, dispositius mòbils, ordinadors amb interfícies d'àudio, taules de mesclage o altaveus actius, tant en activitats de recollida de sons ambientals, enregistrament de pràctiques musicals o creacions sonores com en situacions de reproducció i escolta crítica en diferents espais educatius o comunitaris. Relació amb sabers d'altres blocs: A2.1
C11 Valoració de la transformació dels valors, els hàbits, el consum i el gust musical a conseqüència dels avenços tecnològics.			C11.1 Valoració de la transformació dels valors, els hàbits, el consum i el gust musical a conseqüència dels avenços

Sabers del currículum	Proposta a 1r curs	Proposta a 2n curs	Proposta a 4t curs
			tecnològics, analitzant fenòmens com la digitalització de la música, l'ús d'algoritmes i plataformes de reproducció contínua, la personalització del consum musical, la pèrdua de suport físic, l'auge de les xarxes socials com a espai de prescripció, i les noves formes de relació amb la creació i difusió musical. Relació amb sabers d'altres blocs: A8.1